

Verhalen van zegen

Ledevaartkerk, zondag 29 december 2019

Ds. Sara Dondorp

Eerste Schriftlezing: Jesaja 61:10-62:3

Tweede Schriftlezing: Lucas 2:33-40

Inleiding

Vanmorgen is het nog steeds een beetje Kerst. De profetenlezing van Jesaja gaat over het Licht voor alle volken. In opgewekte, majesteitelijke bewoordingen. Op de zondag na Kerst wordt traditioneel gelezen over de presentatie van het kerstkind in de tempel. Volgens de wet van Mozes moet elke eerstgeborene worden toegewijd aan de Eeuwige. In de tempel is ook Simeon, die de komst van de Messias verwacht. Als hij het kerstkind ziet, neemt hij het in zijn armen en breekt hij uit in lofgezing. Zijn lied kennen wij als De Lofzang van Simeon. We zingen het als opmaat voor de evangelielezing. Daarin horen we vervolgens over nóg een ontmoeting.

Overdenking

Gemeente van Jezus Christus,

Bij Kerstfeest horen mooie verhalen. Kerstverhalen over gewone mensen die nare dingen meemaken; maar omdat het Kerstmis is, komt alles toch nog goed. De vrekkige Scrooge komt tot inkeer, arme kindertjes krijgen uiteindelijk toch nog cadeautjes. Met Kerstmis komt alles goed! Een kerstverhaal heeft altijd een 'happy end'. En dan komt Simeon roet in het eten gooien! Velen zullen ten val komen! Hij zal een betwist teken zijn! Het zal je maar gezegd worden!

Die uitspraak van Simeon is een beetje ongemakkelijk. Maar het is wel een noodzakelijke nuance. De komst van het Kerstkind is niet alleen een grote roze wolk. Hij zal vrede brengen, is de belofte, maar dat gaat niet vanzelf. Hij zal mensen op hun zwakheden wijzen, Hij zal onrecht aan de kaak stellen, Hij zal opkomen voor het uitschot. Heel wat mensen zullen daar niet gelukkig mee zijn. Mensen nemen aanstoot aan zoveel goedheid. Ofwel omdat het confronteert met onze eigen kortzichtigheid, ofwel omdat het betekent dat anderen erop moeten inleveren. Onwillekeurig denk ik aan wat misschien een analogie kan zijn in onze moderne wereld: de discussies over milieuproblematiek. De manier waarop onze economie de aarde gebruikt kan niet eindeloos door blijven gaan. Daarover zijn velen het inmiddels wel eens. Er moeten ingrijpende veranderingen worden doorgevoerd. En dat zal pijn gaan doen. De goede weg voor de natuur voelt niet voor iedereen aan als een goede weg richting een mooie toekomst. Helaas treffen de meeste maatregelen niet de grootste vervuilers. De uitdaging is om de pijn zo eerlijk mogelijk te verdelen, maar er zullen pijnlijke maatregelen genomen moeten worden. De goede weg is helaas niet altijd de leukste weg, zelfs al leidt die weg naar een betere, 'leukere' toekomst. Zoiets zou Simeon bedoeld kunnen hebben, denk ik.

Het Kerstkind zal staan voor barmhartigheid en rechtvaardigheid, maar dat alles zal ook veel weerstand opleveren. Toch zal hij blijven vasthouden aan de rechtvaardige weg. Ook al zal dat hem letterlijk het leven kosten. En uiteindelijk zal de rechtvaardigheid overwinnen. Ook daarvan zal hij een teken zijn. Zijn weg zal zeker niet over rozen gaan; romantiek, zoals in veel kerstverhalen, is ver te zoeken. Simeon laat ons het volledige plaatje zien. Niet alleen de vreugde, ook de moeite en de pijn. Beide kanten van de Kerstmedaille. Want gelukkig is

er ook zegen! Simeon zegent het kerstkind en zijn ouders. Ook al zal de weg niet eenvoudig zijn, ze gaan gezegend verder.

En dan is er Hanna. Zij vertegenwoordigt het Volk Israël, de oude traditie. Compleet met stamboom. Het Kerstkind mag dan staan voor een nieuw begin en nieuwe hoop, vernieuwing is niet mogelijk zonder het oude mee te nemen. Bij de komst van de Vorst der Volken is Israël vertegenwoordigd. Of liever nog: de profetenstand is vertegenwoordigd. In de persoon van een oude vrouw. Daarnaast vertegenwoordigd zij misschien ook de donkere kant van het leven. Vierentachtig jaar was ze weduwe. Met een beetje rekenwerk zou ze wel honderdvier kunnen zijn! Maar Bijbels rekenen is vaak net een beetje anders. Vierentachtig is twaalf maar zeven. Zeven kan voor volheid staan, twaalf voor de stammen van Israël. Zij staat hier volwaardig, volledig namens het hele volk Israël. En toch... Een stokoude vrouw. Zonder toekomst, zou je zeggen, maar met een verbazende veerkracht en vooral een enorm gevoel voor hoop, voor vertrouwen! Zij moet in haar lange leven heel wat hebben meegemaakt. Een vrouw alleen, dat was in die tijd niet eenvoudig. Toch heeft ze enig aanzien verworven:

ze wordt profetes genoemd. Zij is hier niet een mens met vooral heel veel verleden, zij is een mens met een hoopvolle blik op de toekomst! Het is geen naïef vertrouwen, geen naïeve hoop. Ook zij heeft weet van de val en de twist waar Simeon van spreekt. Maar desondanks houdt ze moed. Want ze weet ook van de profetie van Jesaja... De vreugde, de jubel, de gerechtigheid. Het Licht van de Eeuwige dat zich zal uitstrekken over alle volken. Zelf mag ze dan niet veel toekomst meer voor zich hebben, ze ziet het licht van de toekomst van het Kerstkind voor zich. Hoe zwaar zijn weg ook zal zijn, hij zal ook brenger van Licht zijn. Brenger van hoop voor velen die in donker waren. De oude Hanna kijkt niet achterom, maar hoopvol vooruit. Het heeft iets jeugdigs. Vaak zijn het de ervaren ouderen die zien hoe moeilijk de weg is. Omdat ze al zoveel opstakels hebben meegemaakt, of omdat ze zoveel hoopvolle pogingen hebben zien mislukken. Om nog even terug te gaan naar de analogie van het begin: ervaren onderhandelaars hebben al heel wat milieutoppen gehad. Het valt niet mee om daar niet cynisch van te worden. Er is een frisse, jeugdige geest nodig om hoop te houden. Gelukkig is dat niet altijd aan leeftijd gebonden. Dat bewijst de oude Hanna. Hoe ingewikkeld het verleden ook geweest kan zijn en wat voor moeilijkheden ons ook nog te wachten staan, met de hoop die het Kerstkind geeft, kunnen we verder gaan. Moed houden. Niet opgeven. Vooruit kijken. De toekomst in.

Uiteindelijk wordt het toch nog een mooi Kerstverhaal. Simeon, die zich op de komst van de Messias had verheugd, heeft hem mogen zien en heeft hem mogen zegenen. Hanna, die al zeer vele jaren in de tempel was, heeft getuige mogen zijn van de geboorte van nieuwe hoop. Het kind groeide op, werd sterk en was begiftigd met wijsheid; Gods genade rustte op hem. Met dit donkere én hoopvolle Kerstverhaal mogen wij gezegend op weg gaan naar het nieuwe jaar.

Amen